

UNELMA ALPEILLA

Omakuva henkilökuvadokumenttielokuvan
keinoin

Jenni Juhola

Opinnäytetyö
Joulukuu 2014
Viestinnän koulutusohjelma
Käsikirjoittamisen ja kuvalli-
sen ilmaisun suuntautumis-
vaihtoehto

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma
Käsikirjoittamisen ja kuvallisen ilmaisun suuntautumisvaihtoehto

JUHOLA, JENNI:
Unelma Alpeilla
Omakuva henkilökuvadokumenttielokuvan keinoin

Opinnäytetyö 35 sivua, joista liitteitä 7 sivua
Joulukuu 2014

Opinnäytetyöni kertoo omakuvateoksen tekemisen vaiheista ja siitä syntyvästä kokemuksesta. Tarkastelen sitä millaista on tehdä omakuvateos henkilökohtaisen dokumenttielokuvan keinoin. Aluksi pohdin omakuvateoksen määritelmää ja henkilökohtaista merkitystä historian taiteilijoilla sekä nykyajassa. Käyn myös läpi millainen elokuvagenre henkilökuvadokumentti on ja miten se eroaa fiktiivisestä elokuvakerronnasta.

Seuraavissa kappaleissa pureudun tarkemmin siihen millainen prosessi Unelma Alpeilla – projekti on omasta henkilökohtaisesta näkökulmasta. Tärkeintä työssäni on kokonaisvaltainen henkinen kokemus ja ajatukset joita omakuvaprojektin teko luo. Kerron myös siitä miten lopputuloksena syntynyt henkilökuvadokumenttielokuva Unelma Alpeilla on syntynyt ja mitä se on minulta henkilökohtaisesti vaatinut. Pyrin vastaamaan kysymyseen; opinko itsestäni jotakin uutta omakuvaa tehdessä.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Media
Scriptwriting and Visual Expression

JUHOLA, JENNI:
A Dream in the Alps
A Self-portrait by the Means of a Portrait Documentary

Bachelor's thesis 35 pages, appendices 7 pages
December 2014

This thesis described the phases of making a self-portrait and the overall experience of making it. All this was considered by the means of a portrait documentary. The thesis first pondered the definition of a self-portrait and then discussed the personal meaning of it for artists throughout the history and nowadays. The study also tried to answer the question on the type of genre of a portrait documentary, and how it differs from a fiction film.

The later chapters of the thesis described the process of making the self-portrait documentary *A Dream in the Alps*, from the personal point of view of the writer. The most important aspect in the project and study was the mental experience and the thoughts developed on the way. The thesis also explained what it personally required of me to accomplish the documentary project. The goal was to answer the question about how making a self-portrait would change me as a person or would it teach me something new about myself.

Key words: self-portrait, portrait documentary, personal, experience

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	MIKÄ ON OMAKUVA.....	6
3	HENKILÖKUVADOKUMENTTI.....	11
4	KÄSIKIRJOITUS	13
5	KUVAUSPAIKAT.....	16
6	KUVAUSVAIHE.....	18
7	JÄLKITYÖVAIHE.....	23
8	POHDINTA.....	25
	LÄHTEET.....	27
	LIITTEET	
	Liite 1. Unelma Alpeilla käsikirjoitus	29
	Liite 2. Unelma Alpeilla, hylätty käsikirjoitusversio.....	31

1 JOHDANTO

Sanasta omakuva tulee monelle varmasti ensimmäisenä mieleen kuvataiteilijan maalaama kuva itsestään. Niin suuremmat kuin pienemmätkin taiteilijat ovat tuoneet esiin tunteitaan, ajatuksiaan ja persoonaansa tekemäänsä omakuvateokseen. Ne ovat usein kovin henkilökohtaisia ja niihin kätkeytyy suuria tunteita surusta iloon. Joku voisi mahdollisesti ajatella omakuvan tekijän olevan itsekeskeinen ja haluavan pöyhkeillä omalla olemuksellaan. Taiteilijalle se saattaa olla mahdollisuus tarkempaan itsetutkiskeluun.

Haluan tutkia sitä millainen kokemus omakuvan tekeminen todellisuudessa on. Miltä tuntuu tallentaa itseään jollekin pohjalle ja sitten katsella sitä valmista tuotosta? Opinko itsestäni jotakin uutta? Valitsin omakuvani tekemisen pohjaksi henkilökuvadokumentin sillä tahdon käydä läpi useita eri vaiheita ennen lopputulosta jotta käsitys omakuvan teon prosessista ja kokemuksesta olisi täydellinen.

Yleinen käsitys omakuvan muodosta on maalia kanvaksella, mutta entäpä jos pensselin tilalle laitetaan kamera? Entä jos kanvas venyykin pelkästä yhdestä kuvasta liikkuvaksi kuvaksi ja mukaan tulee ääni? Näihin kysymyksiin etsin vastaukset tekemällä itse omakuvadokumentin toteen käyvästä pitkäaikaisesta unelmastani laskettelumatkasta Sveitsin Alpeille.

2 MIKÄ ON OMAKUVA

Omakuva on taiteilijan muotokuva taiteilijan itsensä tekemänä (Nummi 2012, 8). Omakuvan juuret juontavat kauas keskiajalle asti. Keskiajalta tunnetaan teoksia, joiden osaksi taiteilija on kuvannut itseään esittävän hahmon, mutta oman muotonsa omakuva sai vasta renessanssin aikana. Omakuvan on tarkoitus esitellä sen tekijää tai kertoa ainakin jotakin siitä, millainen henkilö on kuvan takana. Tapoja tehdä omakuva on hirveän monta. Se voi olla maalaus, valokuva tai vaikka esimerkiksi omaelämäkertakirja. Usein omakuvissa on ollut yleistä oman ammatin kuvaaminen ja esittäminen. Muun muassa renessanssin ajan taiteilijoilla tämä tarkoitti yleensä oman uran ja aseman tukemista (Nummi 2012, 8).

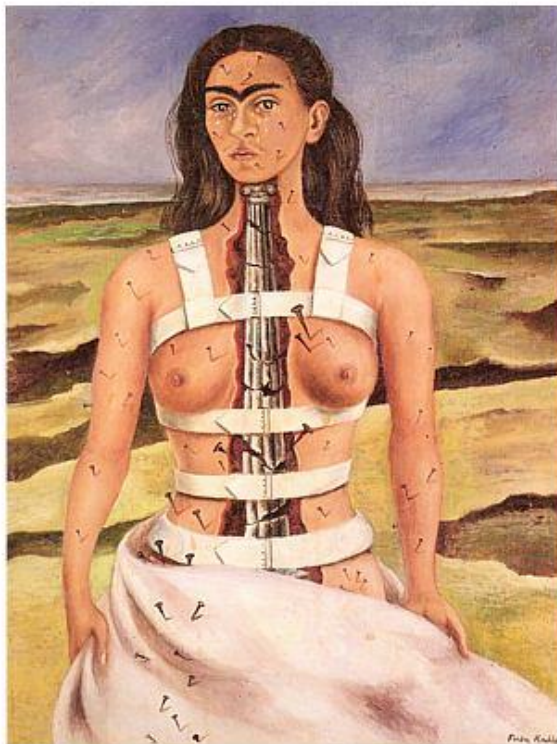
Omassa projektissani esitän minulle tärkeän harrastuksen. Ammatti ja harrastus eivät niinkään eroa toisistaan sillä ammatti voi olla harrastus ja harrastus voi olla ammatti. Näin seuran siis monen muun taiteilijan jalanjalkia. Minulle tärkeintä projektissani on kuitenkin kokemus. Eräs tunnetuimmista historian omakuvamaalareista on Vincent van Gogh (1853–1890). Hän maalasi omakuvan korvapuolena esittääkseen itsensä haavoittuvaisena ja rikkinäisenä. Hän kanavoi oman tuskansa omakuvaansa. Kiistelty myytti on, leikkasiko taiteilija itse itseltään korvan irti, jotta vaikutelma olisi voimakkaampi?

Minua henkilökohtaisesti liikuttaneita omakuvia ovat Meksikolaisen Frida Kahlon (1907–1954) teokset, joissa hän kanavoi suurta fyysistä tuskaa ja henkistä kipua taiteensa kautta. Kuuden vuoden ikäisenä hän sairasti polion, joka jätti jälkeensä epämuodostuneen jalan. Tämä johti julmaan pilkkaan. Kahlon alkuperäinen haave oli tulla lääkäriksi, mutta toinen suuri vastoinkäyminen suisti unelman raiteiltaan, kun hän rampautui vakavassa raitiovaunuonnettomuudessa. Toipilasaikanaan hän alkoi maalata tylsyyteensä ja silloin hän löysi taiteelliset intohimonsa.

Nostin Frida Kahlon esille, koska hän toimi omassa omakuvaprojektissani suurimpana innoittajanani. Olen niin vaikuttunut siitä miten taidokkaasti hän kanavoi ajatuksensa ja tunteensa taiteeseen, joten halusin toteuttaa työni samalla ajatuksella, mutta päinvastaisella teemalla. Hän kuvastaa teoksissaan surua ja tuskaa ja minä taas iloa ja onnea. Hänen unelmansa murskaantui, mutta minun kävi toteen.

KUVA 1. Vincent van Goghin korvapuoli omakuva. (van Gogh 1889).

KUVA 2. Frida Kahlon omakuva Rikkinäinen ranka. Taiteilija kärsi lähes koko elämänsä kivusta ja joutui sietämään sitä, ettei hän hallitse omaa ruumistaan. Teokset ovat rankkoja, mutta todella vaikuttavia. (Kahlo 1944)

Riikka Ajanki kertoo Eidos -kirjassa, että hänelle henkilökohtaisesti on välttämätöntä olla omakuvan taustalla oikeita asioita. Hänelle ei riitä pelkkä pintaraapaisu vaan kuvan taustalla on oltava merkitys tai merkityksiä (Salo, Saarto, Hippeläinen, Wilhelmsson, Heikka & Granö 2000, 69). Olen tässä samaa mieltä hänen kanssaan ja Unelma Alpeilla - projektissa taustallani on unelmien toteutumisen merkitys. Haluan työssäni korostaa sitä, että unelmista täytyy pitää kiinni ja sen viestin kertomisen keinoksi otin tarinani Sveitsin matkan toteutumisesta. Se kertoo minusta ja minun rakkaasta harrastuksestani, mutta antaa kuitenkin jotakin tärkeää evästä katsojallekin.

Ajanki kertoo myös kuinka tärkeää on itseään kuvatessa olla kokonaisvaltaisesti ja fyysisesti läsnä. Pitää miettiä miten kuvaan asettautuu ja kuinka oman kehon ja kasvojen kautta pystyy viestimään juuri niitä asioita joita haluaa. Näin ei välttämättä tapahdu jos omakuvan toteuttaa maalaamalla (Salo ym. 2000, 70). Näin tein itsekkin omaa omakuvaani tehdessä. Valitsin tarkoin, miten ja millaisessa taustassa istun haastattelussa sekä mihin suuntaan ja kehen katson. Tärkeintä on saada kuvaan niitä itselle merkityksellisiä asioita (Salo ym. 2000, 70).

Omakuvaan saattaa liittyä myös eräänlainen narsismi ja itserakkaus. Kyllä minua ainakin pelottaa, että joku joka näkee omakuvani, ajattelee minun olevan rakastunut vain itseeni ja etten välitä muista. Sellaista kuvaa en halua itsestäni antaa vaan juurikin tutkia sitä millaisena itse näen itseni ja millaisen kuvan joku toinen saa minusta. Voihan tietysti olla, että joillakin taiteilijoilla omakuvan takana on ajatus itseriittoisuudesta, mutta harvemmin se niin on. Aivan kuten muusikoilla musiikki on tapa purkaa tunteita ja ajatuksia, niin kuuluisi omakuvankin olla se samanlainen purkukanava taiteilijalle ilman sen enempiä narsismisyytöksiä.

Nykyään tuntuu, että omakuva on jokseenkin paljon arkisempi käsite, kuin mitä se on ehkä viisikymmentä vuotta sitten ollut. 1900-luvun alussa se on vaatinut taiteilijalta pensselin, maalialustaa ja kanvaksen. Työn tekemiseen on saattanut kuluakin päiviä ja tekovaihe on välillä voinut mahdollisesti tuntua tuskaiselta. Nykyään lähes jokaisella ihmisellä on jonkunlainen kamera.

Voin ottaa itsestäni omakuvan sekunnissa, muokata sitä vähän. Ehkä teen itsestäni hieman paremman näköisen. Tasoitan ihoa, työnnän hiukan kylkiä ja vatsaa sisälle päin, laitan

jonkin älylaitteissa usein valmiina löytyvän filletterin ja ”Voila” omakuvani on valmis. Sitten julkaisen sen esimerkiksi Facebookissa tai Instagramissa. Näin omakuvastani tulee heti julkinen. Voin toistaa tämän saman prosessin vaikka kymmeniä kertoja päivässä. Tämä on jo niin yleistä ja tuttua kaikille, että toisten omakuvien katselu alkaa jo ehkä hieman kyllästyttääkin. Näitä nykyajan omakuvia kutsutaan nimellä ”selfie” ja se on jopa sanakirjaan hiljattain hyväksytty termi (Oxford word of the year, Huffington post, 2013).

Joskus omakuvat ovat olleet mielenkiintoista taidetta katseltavaksi, mutta nykyisin niihin törmätessä tulee useammin huokailtua, kuin ihasteltua. Itse useasti myös lausahdan joidenkin facebook-kavereideni uusista profiilikuvista ”Ja taas”. Aina silloin tällöin tulee kyllä kuitenkin vastaan mielenkiintoisia omakuvia sosiaalisessakin mediassa. Ne ovat sitten sellaisia joissa on jokin erilainen näkökulma tai jokin nokkela oivallus. Nykyajankin omakuvissa aiheena on usein tekijän ammatti. Mutta ovatko nämä sosiaalisen median muotokuvat kuitenkaan oikeita omakuvia? Se kysymys minua kiehtoo suuresti.

Totuus on kuitenkin se, että tänä päivänä omakuvan tekemiseen vaaditaan paljon tarkempaa paneutumista ja ajatusta, jotta saisi jonkun toisen mielenkiinnon herätettyä ja antamaan sitä kautta palan itsestään toiselle. Voisin väittää, että Unelma Alpeilla – projektini aikana koin paljon enemmän tunteita ja syvennyin omaan olemukseeni paljon tarkemmin, kuin yhden Facebook tai Instagram profiilikuvan ottamisen aikana.

Tästä on varmasti monia mielipiteitä, mutta omasta mielestäni selfie tai toisin sanoen omakuva vaatii jonkin pintaa syvemmän merkityksen taakseen. Esimerkiksi tanskalaisen ilmavoimien pilotin Thomas Kristensenin selfiestä tuli julkisuuteen tullessaan suuri sensaatio. Hän otti itsestään kuvan tai tarkemmin mainittuna lyhyen videon hävittäjän ohjaamossa ohjuksen laukaisuhetkellä (Murphy 2014). Kuvaa on tituleerattu jopa parhaana selfienä koskaan.

Mikä tässä kuvassa herättää niin voimakkaita tunteita ja millaisia ne tunteet ovat? Minusta Kristensenin omakuva on mainio. Armeijan pilotti on ammattina sellainen mystinen ja kunnioitusta herättävä. Työssä on suuria riskejä. Harva tietää mitä yläilmoissa tapahtuu ja millaisia ajatuksia siellä kulkee. Näin, kun sitten kaikelle kansalle muoti-ilmiöksi muodostunut kevyt käsite selfie ja niin sanottu vakava sotatilanne yhdistetään, se tekee

kuvasta äärimmäisen herkän. Armeijan pilotti ja varmasti monelle suuri sankari Kristensen ikään kuin laskeutuu yläilmoista ihmisten keskelle ja ilmoittaa olevansa yhtä haavoittuvainen ja samanlainen ihminen, kuin kuka tahansa muukin. Tällaiseen vaikutelmaan haluan pyrkiä myös omassa projektissani. En halua tehdä itsestäni minkäänlaista yli-ihmisen vaikutelmaa vaan osoittaa, että olen tavallinen ihminen joka unelmoi samalla tavalla kuin muutkin.

KUVA 3. Paljon kohua herättänyt Tanskan ilmavoimien lentäjän Thomas Kristensenin selfie, jossa hän kuvaa ammattiaan. Tämä kuva on juuri sellainen nykyaikainen omakuva (Kristensen, 2014).

Ajatukseni Unelma Alpeilla – dokumentissa on käydä juuri tuo henkinen matka ja katsoa millaisia ajatuksia ja tunteita prosessi ja lopputulos minussa tuovat esiin. Päätaivitteeni on pitää kiinni realiteeteista. En aio alkaa silotella sitä miltä näytän vaan aion olla vain minä. En mitään muuta.

3 HENKILÖKUVADOKUMENTTI

Dokumenttielokuva on ”todellisuuden luovaa käsittelyä”. Näin on luonnehtinut dokumenttielokuvan käsitteen yleiseen käyttöön ottanut teoreetikko ja elokuvantekijä John Grierson (Aaltonen 2011, 15). Minusta se on oikein osuvasti ilmaistu. Jokainen dokumenttielokuva lähtee tarpeesta tuoda esiin sekä mahdollisesti keskusteluun jokin tärkeä ja puhutteleva aihe. Se ei kuitenkaan riitä, että aihe vain puhutaan nauhalle ja laitetaan sitten ihmisten katsottavaksi. Sen ympärille on rakennettava kiinnostavat kehykset eli kertoa ja esitellä aihe sitä tukevassa ympäristössä sekä oikeilla henkilöillä.

Fiktion ja dokumenttielokuvan toisistaan erottaa todellisuus. Dokumenttielokuva esittää jonkin todellisuudesta oikeasti tulevan väitteen, kun taas fiktiossa luodaan todellisuuteen väitteitä (Aaltonen 2011, 16). Fiktioelokuvissa keinotekoiset efektit paukkuvat ja henkilöahmot esittävät jotakin muuta, kuin he oikeasti ovat, mutta dokumenttielokuvassa kaiken on oltava oikeaa elämää ja hahmojen on oltava omia itsejään. Väite ei mene katsojalle läpi, jos dokumentti ei ole uskottava.

Voisin sanoa, että totuus on dokumentissa jopa visuaalisuutta tärkeämpi. Valheesta jää myös helposti kiinni. Kun itse istun sohvalle tai teatteriin katsomaan elokuvaa ja tiedän genren olevan dokumentti, otan jotenkin automaattisesti kriittisemmän silmän. Opiskelin vuonna 2011 kolme kuukautta Tšekissä Film Academy of Miroslav Ondříček –oppilaitoksessa. Siellä minulla oli yksi dokumenttielokuvaan liittyvä kurssi ja muistan, kun opettajamme kertoi *Nanook of the North* –nimisessä dokumenttielokuvassa nousseesta keskustelusta. *Nanook of the North* (suom. *Nanook, pakkasen poika* 1922) oli useita seikkoja jotka eivät täyttäneet dokumenttielokuvan kirjoittamattomia sääntöjä, mutta silti sitä pidetään kaikkien aikojen ensimmäisenä dokumenttielokuvana sekä tyyliuunnan klassikkona.

Robert J. Flahertyn ohjaamassa elokuvassa päähenkilöltä oli riisuttu tuon ajan fiktioelokuvien tyypillinen sankarin viitta pois ja seurattu hahmon tavallista päivittäistä elämää. Päähenkilönä on eskimoperheen pää Nanook ja aiheena hänen elämänsä Napapiirillä. Elokuva esittelee eskimoperheen elämäntavan eri puolia, kuten hylkeenmetsästystä sekä iglunrakennusta. Eräässä kohtauksessa kuvataan Nanookia ja hänen perhettään iglun si-

sällä. Tarkoituksena on esittää heidän päivittäisiä rutiinejaan. Perheen taustalla on tavanomainen ehjä iglun seinä, mutta kameran takana oli aivan avara ulkoilma. Kohtaus kuvattiin siis vaikeiden olosuhteiden vuoksi puolikkaassa iglussa. Kysymys kuuluukin, oliko kohtaus näyteltyä fiktiota vai oikeaa dokumentaatiota?

”Jos elokuvan esittämä kontakti on ”tosi”, tilanteita voi lavastaa tai järjestää” (Aaltonen 2006, 168). Jääkin siis enemmän mielipidekysymykseksi, mikä on loppujen lopuksi todellista ja hyväksyttävää lavastusta dokumenttielokuvassa ollakseen vielä dokumenttielokuva. Toisille elokuvantekijöille kyse on omantunnon äänestä ja toisille taas kaikki on oltava juuri niin autenttista, kuin se oikeasti on (Aaltonen 2006, 171).

Dokumenttielokuvani on subjektiivinen dokumenttielokuva, koska se perustuu tekijän henkilökohtaisiin kokemuksiin ja ajatuksiin (Teinilä – Wider Screen 2/2004). Subjektiivinen dokumenttielokuva lähestyy ilmiöitä ja sosiaalisia epäkohtia tekijän yksityisen näkökulman, tunteiden ja assosiaatioiden kautta. Subjektiivisessa kerronnassa keskeistä ovat kertojan tunteet (Aaltonen 2006, 75). Minun tarinassa kertojan eli minun tunteeni on ilo ja onni toteen käyneestä unelmasta. Tämä dokumenttielokuvan muoto on myöhemmin saanut nimekseen ”henkilökohtainen dokumenttielokuva” sillä subjektiivista dokumenttielokuvaa on kritisoitu siitä, että kaikki elokuva on kuitenkin joka tapauksessa subjektiivista (Aaltonen 2006, 75).

Aaltonen mainitsee kirjassaan, että henkilökohtainen dokumenttielokuva voi olla päiväkirjamuotoinen tai omakuva (Aaltonen 2011, 23). Tässä päästään juuri asian ytimeen. Unelma Alpeilla on minun omakuvani henkilökohtaisen dokumenttielokuvan keinoin toteutettuna.

Subjektiiviset dokumenttielokuvat jakautuvat omaelämäkerrallisiin dokumentteihin ja henkilökohtaisiin essee-elokuviin. Omaelämäkerrallista muotokuvaa, jollainen henkilökohtainen dokumenttielokuva on, ei esitetä päiväkirjamuodossa vaan siinä käytetään usein kertojanääntä, haastatteluja, kotielokuvan pätkiä ja valokuvia (Aaltonen 2006, 77). Omakuvadokumenttini koostuu juuri näistä elementeistä. Olen sijoittanut teokseeni oman ääneni kertojaksi, haastattelin itse itseäni, sekä visuaalisen ärsykkeen toin vanhojen valokuvien ja Sveitsin Alpeilla kuvatun materiaalin muodossa.

4 KÄSIKIRJOITUS

Käsi­kirjoitus audiovisuaalisessa tuotannossa on välttämätön, mutta ei kuitenkaan tarpeeksi riittävä edellytys. Se toimii kuvaannollisesti ilmaistuna tukirakenteena valmiille tuotannolle. On tärkeää rajata käsi­kirjoituksen aihe ja sisältö ja keskittyä tuomaan toivottu viesti katsojalle siihen sopivan teeman kautta (Aaltonen 2002, 12). Rajasin oman käsi­kirjoitukseni lasketteluharrastukseeni ja toteutuneeseen Sveitsin matkaan, koska pääviestini katsojalle on pitää unelmista kiinni ja uskoa niihin.

Olen tekemässä omakuvaa, jossa tarkoitus on esitellä minut henkilönä. Kanavakseni valitsin henkilökuvadokumentin ja dokumentin tehtävä on esittää jokin todellisuudesta tuleva väite. Lasketteluteema on minulle henkilökohtaisesti läheinen ja määrittää minua ihmisenä, joten omakuvan määritelmä täyttyy. Myös dokumenttielokuvagenren kriteerit täyttyvät, koska tarinani on todellisuudesta ja elokuva esittää väitteen.

Jouko Aaltosen sanoo kirjassaan, että henkilökuva edellyttää käsi­kirjoittajalta kunnollista ennakkotutkimusta ja perusteellista tutustumista henkilöön. Kohde on opittava tuntemaan, jotta tietää millainen ihminen hän on (Aaltonen 2002, 155). Unelma Alpeilla on tarina minusta ja minun omakuvani, joten tunsin kohteeni aika hyvin jo ennestään. Kokemus oli kuitenkin hyvin hämmentävä. Pää­ta­voitteeni kun on omakuvan tekemisestä syntyvä kokemus, minun oli syvennyttävä vielä enemmän siihen kuka minä olen.

Oli aivan tavattoman kummallista kirjoittaa sanoja omaan suuhunsa, mutta toisaalta omista sanoista oli kuitenkin kyse. Käsi­kirjoitusvaiheessa minulla tosiaan tuli sellainen itserakas tunne, jota en halunnut syntyvän tai välittyvän millään tavalla. Olen koko elämäni ajan kyllä kirjoittanut ajatuksiani ylös, mutta tämä oli todella erilainen kokemus verrattuna ihan tavallisen päiväkirjan kirjoittamiseen. Tämä tuntui tavallaan kuin olisin irtautunut ruumiistani ja katsellut itseäni karpäsenä katosta. Loin itselleni toisen tai uuden minän, miten sitä nyt kukakin haluaa nimittää ja Jenni Juhola oli siinä vaiheessa minulle vain työni päähenkilö. Päiväkirjaa kirjoittaessa tiedän, että teksti on tarkoitettu vain minulle, joten voin kertoa siinä ihan mitä tahansa, mutta omakuvaa tehdessä tiedän, että joku muukin tulee näkemään tuloksen. Siksi aloin hieman varoa sitä mitä kirjoitan.

Kirjoitin Jenni Juholasta, jonka elämästä tiedän kaiken, mutta johon halusin kuitenkin tutustua. Tämä tuntui niin järjettömän absurdilta silloin, kun aloitin käsikirjoitusta kirjoittaa, että päädyin jopa välttelemään sitä. Minua jollakin tapaa nolotti ja hävetti niin suunnattomasti ja tuntui, että jos joku näkisi tekstin, jota olen kirjoittamassa, en enää kehtaisi liikkua kaupungilla valoisaan aikaan. Sitä tunnetta on niin hankala selittää. Sitä katselee itseään, kuin jotakuta toista henkilöä. Vähän kuin olisin pelännyt kirjoittaessani, että entä jos tämä Jenni saa selville, mitä hänestä kirjoitan ja millaisia kysymyksiä ja vastauksia hänen haluan sanovan ja hän nauraa minulle tai pilkkaa minua siitä. Entä jos en tunnekaan koko ihmistä ollenkaan vaan teen itsestäni vain naurunalaista.

Silloin koko idea alkoi tuntua typerältä ja mietin kannattaako minun edes tehdä tätä. Mietin, ovatko muutkin omakuvien tekijät kokeneet tällaisia tunteita luomistyönsä aikana. Riikka Ajanki kertoo myös samankaltaisista tuntemuksista; ”en kokenut olevani ollenkaan niin vahvoilla, että olisin pystynyt tekemään itselleni merkityksellisen kuvan. (Salo ym. 2000, 69).

Oivalsin kuitenkin, että ehkä tämä tällainen nolostuminen on vain osa tätä prosessia, joka on vain käytävä jossain vaiheessa läpi. Minulle se varmaan iski niin yllättäen vastaan, etten vain osannut heti käsitellä sitä. Tajusin tämän olevan se syy miksi tämä prosessi kannattaa käydä läpi. Tulen haastamaan itseni aivan uusiin tunteisiin ja tilanteisiin ja juuri siitähän tässä on kyse. Nyt ymmärrän, että tähän juuri on sitä itsensä tutkimista ja sitä tunteiden läpikäymistä. Sellaiset olivat ajatukseni omasta itsestäni juuri sillä hetkellä ja minun piti hyväksyä ne jatkaakseni. Luin käsikirjoitukseni uudestaan ja poistin kaiken varovaisuuden siitä. Jos en kuvaisi itseäni totuudenmukaisesti, ei se olisi oikea omakuva.

Alkujärkytyksestäni päästyäni jatkoin kuin jatkoinkin kirjoittamista ja huomasin, että kokemus alkaakin muuttua itse asiassa aika mukavaksi. Aloin jo tottua itseni haastatteluun ja muistoihin ja kokemuksiin oli mielenkiintoista uppoutua. En tuntenut itseäni enää itse-rakkaaksi narsistiksi vaan ihan tavalliseksi ihmiseksi, jolla on kiva harrastus ja upea unelma olisi aivan pian käymässä toteen. Tämä sai minut vielä entistä innostuneemmaksi tulevasta Sveitsin matkasta.

Suurin ero fiktiivisen ja dokumentaarisen ohjelman käsikirjoituksessa on se, että dokumentin tai haastattelun tekijä ei pysty kirjoittamaan tai säätelemään vuoropuhelua tai tapahtumien kulkua kovin tarkasti (Hedgecoe 1992, 109). Ensimmäisessä käsikirjoitusversiossani olin kirjoittanut sanat suuhuni suhteellisen tarkasti. Ymmärsin kuitenkin, ettei se tulisi palvelemaan pääasiallista viestiäni parhaimmalla mahdollisella tavalla, koska saataisiin alkaa näyttelemään ja ulkoa opeteltu teksti ei vaikuttaisi uskottavalta. Tiivistin siis tarinani yhdeksään kuvaavaan kysymykseen. Ne kysymykset itseltäni kysymällä saisin tuotua tarinani tärkeimmät seikat esiin. Avasin kuitenkin käsikirjoituksessa hieman niitä asioita jotka halusin aikaisemmasta käsikirjoituksesta tuoda esille.

Seurasin Sveitsin ja nimenomaan Leysin kaupungin, säätiloja varmaan lähes päivittäin kuukautta ennen matkaa. Katselin kuvia ja muiden matkailijoiden kokemuksia ja videoita samasta kohteesta jonne olin menossa. Tästä sain hyvää pontta myös käsikirjoitukselle. Pystyin siinä tunnelmoimaan matkaa vapaasti etukäteen itselleni ja purkamaan myös pientä jännitystä. Oli mukavaa, kun oli joku jolle sai jakaa hyvää mieltään ja hän ymmärsi ja tiesi täysin mitä tarkoitan. Tietysti intoilin matkasta myös perheenjäsenieni kanssa, sillä juuri he tulivat olemaan matkaseurueeni, mutta käsikirjoittaessa se oli ihan erilaista.

5 KUVAUSPAIKAT

Omakuvahenkilökuvadokumenttini koostuu kolmenlaisista osista. Dokumentin runkona toimii haastattelu, jossa kerron oman tarinani. Tarinan värittämiseen käytän vanhoja valokuvia sekä Sveitsissä kuvattuja pätkiä. Kokemus Sveitsin Alpeilla laskettelusta oli niin hieno, että halusin tehdä haastatteluosion jossakin hyvin neutraalissa ja värittömässä ympäristössä. Se vaikuttaa haastattelun tunnelmaan, toteutukseen ja ennen kaikkea siihen, miten katsoja kokee kohtauksen (Aaltonen 2011, 316). Siksi valitsin haastatteluni taustalle mustan tason.

Alpeille pääsy on ollut pitkäaikainen unelmani, joten minun oli saatava Sveitsissä kuvattu materiaali täyteen loistoonsa. Haluan tuoda esiin sen mitä mielessäni on, sekä mitä näen. Niin kuin Aaltonen kirjassaan mainitsee, kuvauspaikalla on todellakin väliä (Aaltonen 2011, 316). Haastattelupaikan pitää luonnehtia ja identifioida haastateltavaa henkilöä, mutta tilanteen vaatiessa kuvauspaikaksi voi valita myös mahdollisimman neutraalin ympäristön. Silloin haastateltava laitetaan pelkistettyyn taustaan ja näin korostetaan nimenomaan sitä mitä hän sanoo (Aaltonen 2011, 316). Juuri tämä oli pyrkimykseni haastattelutilanteen kuvauspaikkaa valitessa.

Kuvasin oman haastattelupätkäni entisellä työpaikallani Joulupukki TV:n toimistolla. Avukseni otin mieheni Ismailin ja lavastimme yhdessä taustan mustalla kankaalla ja asetimme kankaan eteen mustan tuolin. Päälleni puin tuona päivänä myös mustan paidan, mutta jotta kuva ei olisi aivan täyttä mustaa valitsin paidan jossa on kukkaprinttiä. Se toimisi vähän niin kuin lupauksena siitä kuinka upeaa kuvamateriaalia dokumentin varsinainen ”show stopper” tulee olemaan sekä lisäksi haastattelukuvassakin olisi silmälle jotakin visuaalista ärsykettä. Tällä asetelulla halusin nimenomaan esittää juuri sitä mitä Alpeille pääsy ja suuren unelman toteuttaminen on minulle merkinnyt. Merkitys on minulle henkilökohtaisesti tärkeä ja juuri se kuvaa minua persoonana. Halusin tuoda katsojalle sen mitä näen ja ajattelen. En mitenkään erityisesti itseäni ja omaa kasvoani.

KUVA 4. Esimerkki haastattelutilanteeni asetelmasta.

KUVA 5. Parhaimpia otoksia Sveitsistä.

Näitä kahta kuvaa verrattaessa huomaa miten suuri vaikutus on valinoillani ollut. Sveitsissä vuoret ja jylhät maisemat muodostavat huikeaa syvyysvaikutelmaa, kun taas haastattelun syvyys on hyvin yksiulotteinen. Toisessa värit ovat yksinkertaiset ja suhteellisen ärsykeettömät, kun taas toisessa on silmälle paljonkin ärsykettä.

6 KUVAUSVAIHE

Perinteisesti haastattelut kuvataan melko tiiviillä kuvakoolla ja jalustalta (Aaltonen 2011, 317). Itse kuvasin haastatteluni kahdessa koossa, jotka olivat puolikuva sekä puolilähikuva. Puolikuvassa on ihminen rajattuna vyötäisille asti ja puolilähikuvassa ihminen on kuvattuna kainalokuopista ylöspäin (Hedgecoe 1992, 65). Valitsin näin, koska ajattelin, että en tarvitse enempää kuvakokoja haastatteluun. Halusin pitää sen osion mahdollisimman yksinkertaisena siitä syystä, koska Sveitsissä kuvatussa materiaalissa kuvakoot ovat vaihtelevampia ja melko laajoja.

Haastatteluosiossa tahdon katsojan uppoutuvan minun sielunmaisemiini ja siksi halusin pysytellä mahdollisimman lähellä kasvoja. Kun katsoja katsoo minua itseäni ja pääsee ikään kuin pureutumaan pääni sisään ja laskettelukuviin mentäessä avautuvat ajatukseni ja muistoni. Omassa mielessäni ajattelin tämän eräänlaisena vaiheittaisena tunnelina. Ensin nähdään tunnelin suu, joka on minun kasvoni. Sitä kohti lähestytään pikkuhiljaa kahdessa kuvakoossa. Sitten mennään nopeasti tunnelin läpi ja toisessa päässä avautuvat ne ajatukset ja tunteet joita kuvassa näkyneet kasvot pitävät sisällään. Ne kertovat minusta kaiken sen jonka haluan omakuvassani itsestäni kertoa; tästä minä nautin ja tällainen minä olen.

Haastattelukuvat ja laskettelukuvat ovat keskenään tavallaan vastakuvia. Vastakuva on kahden otoksen yhdistelmä, jossa ensimmäisessä otoksessa kuvataan henkilöä suoraan edestä päin ja siitä seuraavassa otoksessa kamera katselee henkilön ohi kuvaten sitä, mitä henkilö edellisessä otoksessa katseli (Hedgecoe 1992, 72). Aivan kuten minä katselen haastattelussani muistojani ja unelmaani.

KUVA 6. Sveitsissä kuvatussa materiaalissa kuvakoot ovat laajoja ja kuvattuna henkilön näkökulmasta.

KUVA 7. Haastattelussa ensimmäinen kuvakoko on puolikuva, josta esimerkki tässä.

KUVA 8. Haastattelussa toinen kuvakoko on puolilähikuva, josta esimerkki tässä.

Toimin kuvausvaiheessa tavallaan ohjaajana itse itselleni. Siksi otin kuvaustilanteeseen mukaan mieheni Ismailin, koska jos olisin yksin kuvannut itse itseäni, olisi olemuksestani tullut varmastikin teennäinen ja olisin saattanut alkaa esittämään jotenkin parempaa ihmistä, kuin todellisuudessa olen. Kuvaustilanteessa kevyt aiheeseen liittymätön jutteleminen kameran takana olevalle henkilölle vie kuvattavalta kohteelta pois jännitystä ja rentouttaa (Hedgecoe 1992, 75).

Pyysin siis miestäni kysymään käsikirjoitukseen kirjoittamani kysymykset minulta, jotta vastaukset tulisivat mahdollisimman luonnollisesti. Valitsin taustalle mahdollisimman läheisen ja tutun ihmisen, jotta varmistaisin sen, että olen oma itseni. Ismail tuntee minut lähes yhtä hyvin, kuin minä itse itseni, joten en voinut alkaa esittämään mitään ja näin sain haastatteluuni sellaista tietynlaista luonnollista kömpelyyttä ja takeltelua. Aikaisempi käsikirjoitusversioni oli liian käsikirjoitettu ja olin laittanut sanat valmiiksi omaan suuhuni. Ymmärsin kuitenkin, ettei se sillä tavalla voisi olla mitenkään uskottava.

Kuten jo aikaisemmin olen maininnut, dokumenttielokuvalla ensisijaisen tärkeää on olla uskottava. Siitä syystä vaihdoin valmiiksi käsikirjoitetun sanelun muutamaan keskeiseen kysymykseen jotka kysyn itse itseltäni. En halunnut ajatella vastauksia etukäteen vaan annoin tulla sen mitä sillä hetkellä aiheesta mieleen tuli. Ensimmäisestä kirjoitetusta versiostani sain kuitenkin tukirangan siihen millaisia kysymysten tulee olla ja mitä asioita haluan ehdottomasti tarinastani mainita, jotta pääasiallinen viestini tulee esiin.

Jouko Aaltonen puhuu dokumenttielokuvan motiiveista. Ne ovat elokuvassa toistuvia kuvallisia tai äänellisiä elementtejä (Aaltonen 2011, 261). Minulla motiivina toimii muun muassa lasketteluhanska alppimaiseman edustalla. Hanska ilmestyy kahdessa kohtaa, joista toinen on videota ja toinen valokuva. Toisena motiivina ovat pilvet. Dokumentin otsikon taustalla on lentokoneesta matkalla Alpeille kuvattu pilvimeri ja vuoristokuvissa vuorien ympärillä korostuvat pilvet. Näillä kahdella motiivilla on henkilökuvadokumentissani suuri symbolinen merkitys. Lasketteluhanska kuvaa sitä omistautuneisuutta joka minulla harrastukseeni on ja pilvet kuvastavat sitä miten suuresta unelmasta on ollut kyse.

Kuvauskalustona minulla oli Sveitsissä mukana GoPro hero 3+ actionkamera. Se on pieni, mutta kuvaltaan laadukas ja kiinnitettävissä lähes mihin tahansa. GoPro -kamera oli minulle aivan uusi väline ja opettelin sen käytön ennen matkaan lähtöä. Ennestään tuntematonta laitetta käytettäessä väistämättä herää pelkoa ja jännitystä siitä, että mitä jos en tullutkaan huomioineeksi jotakin tärkeää seikkaa ja kamera ei esimerkiksi kuvaakaan mitään. Jokin upea otos jäisi saamatta tai muita haasteita. Joka päivä Sveitsissä rinteistä tultuamme tarkistin kuvamateriaalin ja tulin entistä varmemmaksi tämän kameran käytössä. Niin opin myös projektini aikana käyttämään uutta ammattivälinettä.

Suurimmaksi osaksi pidin Alppien rinteillä kameraa päässäni osoittaen suoraan eteen. Näin kuva näyttäytyy katsojalle ikään kuin minun silmiäni näkökulmasta. Katsoja pääsee mukaan siihen tunnelmaan joka minulla oli lasketellessa. Tätä kuvakulmaa kutsutaan niin sanotuksi POV-kuvakulmaksi (point of view)(Dirks, Film term glossary, 2014).

KUVA 9. GoPro hero 3+ actionkamera. Kamera on pieni ja näppärästi kiinnitettävissä erilaisiin alustoihin. Laskettelutilanteeseen sopiva väline sekä veden- ja roiskeen kestävä (Uncrate, 2014).

Haastattelun kuvasin Canon EOS 7D:llä ja äänen tallennukseen käytin erillistä ääninauhuria ja nappimikkiä. Nämä ovat sellaiset perustarpeet haastattelun kuvaamiseen. Valaisun pidin hyvin yksinkertaisena ja kattovalaisun lisäksi hyödynsin yhtä Led-spottivaloa. Lopputulosta katsellessa olen tyytyväinen siihen miltä haastattelutilanne videolla näyttää. Valo osuu juuri sopivasti hieman ylemmäs katsoessani silmiini jolloin niihin syntyy heijastus. Tämä heijastus saa silmäni tuikkimaan ja se tukee tarinaani hyvin lisäämällä ilmettä ja intoa kasvoilleni.

7 JÄLKITYÖVAIHE

Jälkityövaihe oli minulle ehkä kaikista helpoin. Olin jo aikaisemmin tuskaillut itseni kanssa rankasti käsikirjoitusvaiheessa, mutta tässä kohtaa ei ilmennyt samanlaisia tunteita. Olin jo kerran työstänyt ja käynyt aiheen ja asiat läpi vastaillessani kysymyksiin kameralle ja kuvatessa materiaalia, vaikka onhan se aina kuitenkin karmivaa katsella itseään peilistä saatikka sitten videolta. Lajityyppinä henkilökohtainen dokumenttielokuva ei ole helppo sillä tekijän pitää käyttää itseään materiaalina elokuvassa ja tavallaan esiinellistä itsensä (Aaltonen 2011, 23).

Leikkaus- ja jälkityöstövaiheessa aletaan miettimään elokuvan rakennetta uudelleen, koska dokumentissa käsikirjoitus on kuitenkin vain eräänlainen oletus tai hypoteesi tulevista. Kuvausvaihe on tämän oletuksen testaamista ja leikkausvaiheen on tarkoitus nivoa tulokset yhteen (Aaltonen 2011, 341). Vastaukseni kysymyksiin eivät tosiaan tulleet enää lopputuloksessa samassa järjestyksessä, kuin olin alun perin ajatellut.

Olin kirjoittanut itselleni käsikirjoitukseen yhdeksän kerrontaani ohjaavaa kysymystä. Lopputuloksessa olen jättänyt kuitenkin pois vastaukset kahteen kysymykseen. Pitkät kohtaukset joissa on vain vähän merkitystä tarinan kannalta, kannattaa poistaa (Aaltonen 2011, 363). Halusin pitää dokumentin mahdollisimman tiiviinä, jotta katsojan mielenkiinto pysyy yllä.

Omakuva määriteltäessä kerroin kuinka tärkeää on merkitysten löytäminen ja leikkauksessa tämä seikka korostuu. Jokaisella kuvalla on jokin merkitys ja kuvasta toiseen siirtymisellä pitää olla jokin syy. ”Jokainen kuva tuo lisää informaatiota tai uuden näkökulman. Jokainen leikkaus kuljettaa tarinaa tai argumentaatiota eteenpäin.” (Aaltonen 2011, 342). Dokumentissani oma kertomukseni ja tarinani on elokuvan pohjana ja laskettelukuvat tuovat siihen sen elämän ja merkityksen. Juuri ne tuovat sen viestin esiin, jonka haluan kertoa; älä luovu unelmistasi. Kun ne toteutuvat, on se jotakin niin taianomaista.

Tätä taianomaisuutta halusin korostaa lisäämällä elokuvaan pieniä pätkiä tunteita herättävää musiikkia. Leikkausvaiheessa katsellessani ottamiani kuvia ja musiikkia yhdistettynä mieleeni nousi suuri haikeus ja kaipuu takaisin niihin maisemiin, mutta samalla olin kovin iloinen ja tyytyväinen, että olen sen saanut kokea. Toivon, että katsojalle välittyi

tästä sama tunnelma, kuin minulle. Aivan dokumenttini loppuun lisäsin lyhyen naurahduksen itsestäni. Tämä oli leikkausvaiheessa noussut idea joka tuntui loppuun asti hyvältä. Naurahdus kuvastaa lopussa minua erittäin hyvin, sillä olen persoonaltani iloinen enkä ota mitään turhan vakavasti. Halusin kuitenkin dokumenttini olevan toiveita täynnä ja hyvää mieltä tuova, jollaiseksi myös itseni koen.

Kuten aikaisemmin totesin, kuvasin haastatteluni kahdessa kuvakoossa, puolikuvassa sekä puolilähikuvassa. Kuitenkin dokumentin lopussa kertoessani katsojalle miten suhtaudun nyt muihin unelmiin, tiivistin puolilähikuvaa lähemmäs kasvojani. Tällä ratkaisulla pyrin tehostamaan herkkää tunnetta, jonka toivon katsojassa heräävän elokuvan lopussa.

Puhuin aikaisemmin selfie – käsitteestä ja tartuin Thomas Kristensenin kuvaan hävittäjässä. Halusin tuoda sitä samaa mystistä ja salaperäistä tunnelmaa omaan työhöni. Otin mallia ja lisäsin omaankin projektiin muutaman selfien, jotka istuvat siihen mielestäni aika hyvin. Näin pääsin myös omakohtaisesti mukaan tähän selfie -kulttuuriin, josta minulla ei aikaisemmin ollut kokemusta. Kun niitä kuvia katselee nyt, on tunne hyvin ylpeä ja tyytyväinen sillä olen tallentanut saavutuksen tai kokemuksen jollaista moni muu ei tule koskaan kokemaan. Mielenkiintoista olisi tietää millaisia ajatuksia Kristensenillä jälkeensä omakuvaansa katsellessa herää?

8 POHDINTA

Tavoitteeni oli selvittää, millainen kokemus on omakuvan tekeminen ja vaikuttaako se minuun jotenkin ihmisenä. Tavoitteeseeni lähdin pyrkimään henkilökohtaisen dokumenttielokuvan antamalla mahdollisuuksilla. Kävin läpi kaikki vaiheet alkupohdinnoista käsikirjoitukseen ja leikkauksen viimeistelyyn. Jokainen vaihe oli omalta osaltaan erityinen ja minulle merkityksellinen. Sain tehdä matkan omaan lapsuuteeni ja elää uudestaan upean unelman toteutumisen. Olen aina kuvitellut etten ole erityisen hyvä oikein missään, mutta tämän projektin aikana ymmärsin, ettei se ole totta. Syventymällä minulle rakkaaseen harrastukseen huomasin, että olen siinä parempi, kuin kuvittelin. Minullakin on siis jokin erityistaito.

Pääviesti Unelma Alpeilla dokumentissa oli, että täytyy pitää unelmistaan kiinni. Kuten haastattelussa toteankin, aikaisemmin olin kuvitellut, että unelmat ovat vain ikuisia haaveita ja kauaskantoisia asioita, joista voi kyllä haaveilla, mutta tuskin tulevat toteutumaan. Tämä projekti kuitenkin opetti minulle itsellenikin, kuinka väärässä olin ollut. En ollut ymmärtänyt sitä miten pessimistinen osaan joskus olla, mutta nyt sain käsitellä sen asian pitkän prosessin aikana. Kyllä, opin siis itsestäni jotakin uutta. Nyt osaan muistuttaa itselleni mahdollisissa epätoivon tiloissa, että kaikki on mahdollista, kunhan uskoo tarpeeksi. Koskaan ei pidä antautua epätoivon valtaan.

Prosessin aikana koin myös hyvinkin rankkoja hetkiä. Taistelin oman itsetuntoni kanssa. Käsikirjoitusvaihe oli minulle se kaikkein vaikein. Minä ikään kuin keskustelin itseni kanssa minusta itsestäni. Tämä on hankalasti selitetty, mutta en osaa sitä oikein muulla tavalla sanoiksi pukea. Minua alkoi silloin todella nolottaa se kuka olen, kun avasin ajatuksiani paperille. Valitsin rajaavaksi aiheeksi nimenomaan lasketteluharrastukseni, koska tiesin, että olen siinä hyvä. Se on laji, jossa olen aina loistanut kaikkia tuttaviani ja ystäviäni paremmin. Siksi itsetunnon hetkittäinen heikentyminen tämän prosessin aikana tuli minulle yllätyksenä ja juuri siksi siitä oli niin vaikea nousta ja päästä eroon. Olin lähellä vaihtaa opinnäytetyöaiheettani tämän koettelemuksen aikana, mutta loppujen lopuksi kokemus teki minusta vahvemman.

Kuvataiteilijoilla ja valokuvaajilla omakuvan tekemisessä on varmasti hyvin samankaltaisia hetkiä, mutta heidän ei tarvitse käydä niin monta vaihetta ja niin perusteellisesti

kaikkea läpi, kuin henkilökuvadokumenttia tehdessä. Unelma Alpeilla oli tosiaan matka oman sieluni syövereihin ja voisin tehdä saman matkan uudestaankin. Toisella kerralla valitsisin jonkin palan itsestäni, jossa olen heikko. Tämä projekti oli iloisessa ja ihanassa teemassa toteutettu, mutta toisella kertaa lähtisin vaikeampaan aiheeseen. Ehkä itsetutkiskeluni olisi silloin vielä syvempää. Opin, että itsensä järkyttäminen on oiva tapa opettaa ja muistuttaa itselleen elämän realiteetteja ja näin kasvaa ihmisenä.

LÄHTEET

Aaltonen, J. 2002. Käsikirjoittajan työkalut. Audiovisuaalisen käsikirjoituksen tekijän opas. Tampere: Tammer-Paino Oy

Aaltonen, J. 2011. Seikkailu todellisuuteen. Dokumenttielokuvan tekijän opas. Helsinki: Like Kustannus Oy

Aaltonen, J. 2006. Todellisuuden vangit vapauden valtakunnassa. Dokumenttielokuva ja sen tekoprosessi. Helsinki: Like Kustannus Oy

Arnott, D. 2014. Extreme 'selfie': Fighter pilot snaps epic action shot. Luettu 7.12.2014 <http://www.nbcnews.com/news/world/extreme-selfie-fighter-pilot-snaps-epic-action-shot-n45791>

Artyfactory. Frida Kahlo (1907-1954). luettu 10.12.2014 http://www.artyfactory.com/art_appreciation/portraits/frida_kahlo.htm

Dirks, T. 2014. Film terms glossary. Luettu 7.12.2014 <http://www.filmsite.org/film-terms14.html> luettu 7.12.2014

Hedgecoe, J. 1992. Videokuvauksen taito. Karkkila: Kustannus-Mäkelä Oy

Huffington Post. 19.11.2013. Oxford word of the year 2013. Luettu 7.12.2014 http://www.huffingtonpost.com/2013/11/18/word-of-the-year-2013_n_4296009.html?ir=Technology&utm_hp_ref=technology

Murphy, E. 2014. Pilot in harrowing viral missile selfie revealed. Luettu 8.12.2014 <http://abcnews.go.com/blogs/headlines/2014/03/pilot-in-harrowing-viral-missile-selfie-revealed/>

- Nummi A. 2012. Omakuvan terapeuttiset piirteet: Näkökulma introspektioon. Kuvataiteen koulutusohjelma. Turun ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Luettu 7.12.2014 file:///C:/Users/Sote/Downloads/Nummi_Anna.pdf,
- Salo, M. Saarto, A. Hippeläinen, T. Wilhelmsson, P. Heikka, E. Granö, V. 2000. Eidos. Kirjoituksia suomalaisen valokuvauksen 90-luvusta. Lahti: Lahden ammattikorkeakoulu, Muotoiluinstituutti
- Samuel, H. 2009. Van Gogh's ear was cut off by friend Gauguin with a sword. Luettu 7.12.2014 <http://www.telegraph.co.uk/culture/art/art-news/5274073/Van-Goghs-ear-was-cut-off-by-friend-Gauguin-with-a-sword.html>
- Teinilä, I. 2004. Matka muistiin ja minuuteen. Oma elämä dokumenttielokuvana. Luettu 6.12.2014 http://widerscreen.fi/2004/2/matka_muistiin_ja_minuuteen.htm
- Uncrate. GoPro hero 3. Luettu 8.12.2014 <http://uncrate.com/stuff/gopro-hero-3/>

LIITTEET

Liite 1. Unelma Alpeilla – Henkilökuvadokumenttielokuvan käsikirjoitus

Alussa nähdään lentokoneen matkustamosta kuvattuna lentokoneen nousu. Nousun jälkeen nähdään kuvaa pilvien päältä johon ilmestyy alkuteksti. Rauhallinen leikkaustahti. Pitkiä kuvia.

1. Mitä unelmat ovat?

Vastauksessa tavoitteena määritellä oma näkemys siitä mitä unelmat ovat.

2. Mitä unelmat merkitsevät sinulle?

Vastauksessa korostuttava se miksi yleensäkin unelmoin jostakin. Laskettelukuvaa Sveitsistä.

3. Mikä laskettelussa on parasta?

Tässä vastauksessa käy ilmi syitä aihevalinnalleni. Vanhoja valokuvia laskettelereissuilta. Kerron myös ala-asteesta, jolloin olin muutoin urheilussa huono, mutta laskettelussa hyvä.

4. Millainen oli ensimmäinen kertasi suksilla?

Pureudutaan muistoihin ja lasketteluharrastuksen alkuvaiheille. Perheyhteys korostuu. Vanhoja kuvia lapsuuden laskettelumatkoilta.

5. Miksi Alpit olivat niin houkutteleva kohde?

Vastauksessa korostuu unelman tärkeys ja henkilökohtainen merkitys. Laskettelukuvaa Sveitsistä.

6. Miltä tuntui viimein päästä Alpeille?

Vastauksessa unelman toteutumisen herättämiä ajatuksia ja tuntemuksia. Mitä toteutuminen on merkinnyt henkilökohtaisesti. Kuvaa vuoren huipulta.

7. Miten valmistauduit matkaan?

Kerron siitä miten en halunnut pilata matkaa suurilla odotuksilla vaan otin kokemuksen vastaan sellaisena kuin se on. Time lapse kuvaa pakkaamisesta.

8. Miltä tuntuu lasketella nyt Suomessa, kun olet päässyt Alpeille?

Unelman toteutumisen merkitys korostuu. Laskettelukuvaa Sveitsistä

9. Miten suhtaudut nyt muihin unelmiin, kun tämä yksi on toteutunut?

Vastauksessa sisältyy kehoitus itselle ja muille olla unohattamatta unelmia ja pitää niistä kiinni.

Loppuun videota ja valokuvaa Sveitsistä korostamaan unelman toteutumisen tuottamaa hyvää tunnetta.

Liite 2. Unelma Alpeilla, hylätty käsikirjoitusversio

Lentokoneen lähtöääntä. Lentokoneen nousu matkustamosta kuvattuna, maasta pilviin. Minuutin, korkeintaan kahden mittainen fiilistely pilvissä. Rauhallinen leikkaustahti. Pitkiä kuvia.

Jenni

Ihan ekat vuodet mä olin aina pulkkamäessä sen aikaa, ku muut lasketteli. Mummu oli silloin aina Lapin matkoilla mukana ja vahti mua siellä pulkkamäessä. Ne tunturit näytti ihan hirveen korkeilta silloin. Oisinkohan mä ollu sitte jotai kolme tai neljä vuotias, ku vuokrattii mullekin sukset ja taaperrettii iskän kans ne sukset jalas hissii.

Vanhoja valokuvia minusta laksettelemassa.

Olihan se silloin melkosta räpeltämistä. Iskä piti musta kiinni, etten mä kaatuis heti siihen hissii. Jyri tietenki veti siellä jo mallina mäessä, ku se oli lasketellu jo muutaman vuoden mua enemmän ja mä ihmettelin, että mitä ihmettä mun kuuluis näillä kapuloilla tehdä. Me päästii iha ylös asti hissillä ja iskän kans lähettii sitte luisumaa varovasti alas. Äiti tuli siinä vieres kans. Emmä kauheesti siihen itse lasketelluun keskittyny, ku tuijotin lähinnä vaan niitä suksia ja monoja. Ne oli aika kuluneet eikä

ihmeekkää, ku ne oli vuokrasukset. Ainoo mitä mä
sitte sen laskun aikana
iskälle sanoin oli, et "nääh on vanhanaikaset mo-
not".

Meillä on ollu tapana perheen kanssa käydä aina
joka vuosi
hiihtolomalla Lapissa laskettelemassa ihan vau-
vasta asti.

Me kierrettiin noin viidentoista vuoden ajan läpi
kaikki Lapin
hiihtokeskukset niin, ettei oltu samassa paikassa
kahta vuotta

peräkkäin. Mulle sellaset henkilökohtaset lemppa-
rit oli varmaan

Pyhä, Ylläs ja Saariselkä. Ne muut keskukset ei
jotenkin ollu mun

mielestä tarpeeks korkeella, että niis ois ollu
semmosta samanlaista

Lappi-fiilistä, kun noissa Tunturi-Lapin keskuk-
sissa.

Meillä on aina ollu omat laskettelukampeet ja mun
veljen Jyrin

kanssa me kierrätettii niitä varusteita. Jyrille
hommattii uudet ja

mä sain Jyrin vanhat. Laskettelukamat ei oo mi-
tenkää halpoja

Mä muistan, ku yhden kerran isä ja äiti meinas, et
ostetaan

mulle ja Jyrille molemmille uudet monet samalla
kertaa ja

laitetaan Jyrin vanhat monet myyntiin tai annetaan
jollekki. Mä

kuitenki tykkäsin niistä Jyrin vanhoista monoista
hirveesti ja

halusin pitää ne. Mä aloin oikee itkemäänki, et
 haluun käyttää
 just niitä monoja. En nyt ihan tarkkaa muista, et
 minkä takia,
 mut kai sitten siinä oli se, kun ne on ihan perus-
 mustat monot.
 Toisaalta oon edelleen jollain tapaa ylpee, et en
 antanu iskän
 ja äitin ostaa mulle uusia ja tuin samalla kierrä-
 tystä. Edelleen
 laskettelen niillä samoilla monoilla.
 Musta tuli vuosien mittaa tosi hyvä laskettelija.

Kuva minusta ystäväni Johannan kanssa Ala-asteen laskette-
 lureissulta.

Ala-asteella ja Yläasteella käytii muutaman kerran
 laskettelemassa
 koulun porukalla ja silloin kaikki ihasteli mua, ku
 mä pyörähtelin
 niin taidokkaasti suksieni kans. Kaikki muut oli
 alottelijoita silloin,
 joten kyl sitä vähän kihautti kusi hattuu. Mä en
 ollu liikunnassa muuten
 mikää huippu, ni oli tosi kiva, ku kerranki pääsi
 loistaa
 jossain mitä kukaa muu ei osannu nii hyvin.
 Laskettelu on ihan huikeeta sitte, kun sen oikeesti
 osaa hyvin.
 Mä muistan, ku pari vuotta sitte Ylläksellä oli
 ihan hirvee vastatuuli,
 ku tuln huipulta alas. Mun ei tarvinnu tehdä mitää
 muuta, ku
 laittaa sukset suoraks ja levittää kädet ja tuuli
 otti niin hyvin kiinni,

että se tuntu ihan oikeesti lentämiseltä. Niin ke-
vyeks siinä kävi paino.

Me aina Jyrin kans laskettelureissuilla lasketaan
yleensä eri teitä, ku
iskä ja äiti. Me ei enää oikeestaan lasketa varsi-
naisissa rinteissä
ollenkaa, ku ollaan koko ajan vaan offissa eli
siellä metässä. Se on
aina eräänlainen seikkailu, ku sinne lähtee. Kerran
laskettii
liian paljon sivuun metässä ja lähin hissi oli
vaikka kuinka kaukana.
Siinä alko vähä pakokauhu nousta, mut jälkeinpäin
ajatellen
sekin oli ihan huikee seikkailu. Kuitenki, ku tar-
peeks kauan on
kolunnu Suomen Lapin tuntureita ja vielä asunu
Lapissa muutaman
vuoden, ni ne mäet alkoi tuntuu jo liian helpoilta.

Maisemaotoksia Sveitsistä.

Mä halusin lisää haastetta ja aloin unelmoida
siitä, että
mä joskus pääsisin laskettelemaa Alpeille. Mä kir-
jotin ala-asteella
ylös ison listan erilaisia matkakohteita joihin
täytyy tän elämän
aikana vähintään kerran päästä ja Alpit oli siellä
aika alkupäässä.
Viimiset kuus vuotta me ollaan laskettelulomat vie-
tetty Ylläksellä,
ku iskä ja äiti osti sieltä yhestä mökistä viikko-
osakkeen. Niihin

käytetään sellasia pisteitä, joita voi käyttää joissain muissakin saman firman kohteissa, kuten esimerkiksi ulkomailla. No pari vuotta sitte iskä ja äiti alko puhumaa, et vois joskus vaihtaa ne pisteet Sveitsiin ja lähtee Alpeille keilemaa. Sillon ajattelin, et siihen menee kuitenkin aikaa, ku ne meinaa sen vaihtaa. Sitte kuitenkin 2012 äiti kysy, et pääsetkö lähtee meijän mukana Alpeille? Totta hitossa pääsen. Siinä vaiheessa oli ihan se ja sama mitä töissä sanotaa. Tosin sillon reissuun oli vielä yli vuosi aikaa, mut siitä lähtien aloin odottaa sitä ihan törkeesti. Keväällä 2013 lähdetti Sveitsin Leysinii. Mulla on se Alpit yliviivaamatta vielä sieltä ala-asteen must-go -listalta, mut se pitäis vielä tehdä.